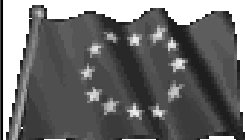

Evropské hospodářské zájmové sdružení
European Economic Interest Grouping

© 2005 – 2007 Michal Černý Ph.D.

www.michalcerny.eu

www.michalcerny.net

■ **Právní a majetková charakteristika**

- Evropské hospodářské zájmové sdružení - od 8.10.2004 novým typem obchodní společnosti v českém právu.
- Upraveno samostatným zákonem 360/2004 Sb. - realizuje Nařízení Rady (EHS) č. 2137/1985 ze dne 25.července 1985 o zřízení Evropského hospodářského zájmového sdružení, publikované v Ústředním věstníku ES L 199 ze dne 31.7.1985, str. 1-9.

- Právní úprava EHZS - speciální právní úpravě veřejné obchodní společnosti – neupravuje-li některé otázky zákon 360/2004 Sb., použijí se ustanovení o veřejné obchodní společnosti z ObZ
- Rovněž se použijí obecná ustanovení o obchodních společnostech. EHZS proto teoreticky zařadíme mezi osobní obchodní společnosti.
- Skutečnost, že EHZS je obchodní společností, je vyjádřena v § 56 ObZ. výslovným zařazením EHZS mezi obchodní společnosti. **Podle práva ČR má EHZS právní subjektivitu** - dle čl. 1 odst.3 Nařízení je tato otázka v pravomoci členských států.

Změna sídla

- Sídlo EHZS může být podle čl.13 v rámci Společenství měněno. Pokud má změna sídla mít za následek změnu rozhodného práva podle čl.2 Nařízení,^[1] musí být vypracovaný návrh na změnu sídla uložen a publikován – tedy uložen do sbírky listin a zveřejněn v Obchodním věstníku a publikačním orgánu EU.
- Změna sídla musí být přijata všemi členy EHZS a rozhodnutí může být přijato až po uplynutí lhůty 2 měsíců od splnění podmínek uložení a publikace.
- V rejstříku státu nového sídla může být EHZS registrováno jen při předložení důkazu o publikaci návrhu na změnu sídla. Změna sídla je účinná až registrací v rejstříku státu nového sídla. Výmaz z rejstříku státu dřívějšího sídla může být proveden až po zápisu do rejstříku státu nového sídla.

[1] Ke změně rozhodného práva dojde, pokud má být sídlo EHZS přemístěno z jednoho členského státu do jiného, nebo v případě že má být sídlo EHZS přemístěno v rámci jednoho státu, který se člení na více celků, na jejichž územích platí jiné právo – čl.2 Nařízení

Změna sídla .. – v rámci jednoho státu

- Pokud změna sídla nemá za následek změnu rozhodného práva, je účinná za podmínek uvedených v zakladatelském dokumentu. O tento případ se bude jednat vždy, když se EHZS přemísťuje v rámci jednoho členského státu.

Zakladatelé

- **Zakladatelem EHZS může být podle čl.4 Nařízení:**
- **společnost** ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy a další právní subjekty veřejného nebo soukromého práva vytvořené v souladu s právem členského státu, které mají **statutární nebo zákonné sídlo nebo ústředí ve Společenství**; pokud v souladu s právními předpisy členského státu není společnost nebo jiný právní subjekt povinen mít statutární nebo zákonné sídlo, je dostačující, že má tato společnost nebo tento právní subjekt ve Společenství ústředí;
- **fyzické osoby, které vykonávají** průmyslovou, obchodní, řemeslnou, zemědělskou činnost nebo svobodné povolání nebo poskytují jiné služby ve Společenství.

Omezení členství – různé členské státy

Členové EHZS musí být z různých členských států.

Nařízení obsahuje následující omezení členství:

- **Dvě společnosti** nebo jiné právní subjekty podle čl.4 odstavce 1, které mají **ústředí v různých členských státech**, nebo
- **Dvě fyzické osoby** podle čl.4 odstavce 1, které vykonávají svou činnost jako hlavní v **různých členských státech**, nebo
- **Společnosti nebo jiný právní subjekt a fyzické osoby podle čl.4 odstavce 1 Nařízení**, z nichž první má ústředí v jednom členském státě a druhá vykonává svou činnost jako hlavní v jiném členském státě.

Další omezení členství

- Členský stát EU může stanovit, že EHZS nesmí mít více než 20 členů. ČR tuto možnost nevyužila.
- Každý členský stát EU může rovněž vyloučit z důvodu veřejného zájmu členství různých kategorií osob. Za takové omezení je možné považovat omezení dle § 56 ObZ, podle kterého žádná osoba nesmí být neomezeně ručícím společníkem ve dvou společnostech.

Založení EHZS

- **EHZS se zakládá smlouvou o sdružení, podpisy zakladatelů není třeba úředně ověřovat.**
- Mezi podstatné náležitosti zakladatelského dokumentu - smlouvy o sdružení budou podle ObZ patřit – určení společníků, obchodní firma, sídlo a předmět podnikání, údaje o členech sdružení (včetně údajů o jejich registraci) – čl.5 Nařízení. Zákon ani nařízení nevyžadují, aby smlouva obsahovala určení prvních jednatelů EHZS.
- Návrh na zápis do obchodního rejstříku podávají všichni členové sdružení. **Do českého obchodního rejstříku se EHZS zapisuje pouze tehdy, pokud má na území ČR své sídlo (čl.6 Nařízení).**

Zápis organizační složky, sbírka listin

- Do českého obchodního rejstříku se rovněž zapisuje provozovna EHVS, má-li sdružení sídlo v jiném členském státě a v ČR má umístěnu pouze provozovnu.
- Dle čl.7 Nařízení musí být rovněž v rejstříku uloženy určené doklady a údaje.

V českém obchodním rejstříku budou tyto listiny uloženy ve sbírce listin. Jedná se o následující doklady a údaje:

- Všechny změny smlouvy o sdružení, včetně všech změn ve složení sdružení; dle českého práva rovněž musí být uloženo úplné znění zakladatelského dokumentu,
- Doklad o zřízení nebo zrušení jakékoli provozovny sdružení,
- Soudní rozhodnutí, kterým se zjišťuje nebo prohlašuje neplatnost sdružení v souladu s článkem 15 Nařízení,

- Doklad o jmenování jednatele nebo jednatelů sdružení, jejich jména a jakékoli další údaje o totožnosti požadované právními předpisy členského státu, v němž je rejstřík veden, údaj, že mohou jednat samostatně nebo že musí jednat společně, a skončení jejich funkcí; dle českého ObZ. tedy budou muset splňovat stejné podmínky, jako statutární orgán v.o.s. (společník) a v obchodním rejstříku o nich budou zapsány následující údaje: Jméno a příjmení, bydliště, rodné číslo (popř. datum narození, pokud rodné číslo nebylo přiděleno),
- Doklad o jakémkoliv převodu účasti člena ve sdružení nebo její části v souladu s čl. 22 odst. 1 Nařízení,
- Rozhodnutí členů, které prohlašuje nebo zjišťuje zrušení sdružení v souladu s článkem 31, nebo soudní rozhodnutí, které prohlašuje toto zrušení v souladu s články 31 nebo 32 Nařízení,

- Jmenování likvidátora nebo likvidátorů sdružení uvedených v článku 35 Nařízení, jejich jména a další údaje o totožnosti požadované právními předpisy členského státu, v němž je rejstřík veden, a skončení jejich funkcí,
- Skončení likvidace sdružení uvedené v čl. 35 odst. 2 Nařízení,
- Návrh na změnu sídla uvedenou v čl. 14 odst. 1 Nařízení,
- Doložka, která osvobozuje nového člena od úhrady závazků, jež vznikly před jeho vstupem, v souladu s čl. 26 odst. 2 Nařízení.

Veřejná dostupnost, zveřejnění

- Podle čl. 39 Nařízení musí být shora uvedené listiny veřejně dostupné a veřejnost musí mít možnost pořizovat si výpisy či opisy těchto listin. Ustanovení o obchodním rejstříku jsou v souladu s uvedeným ustanovením. ČR je ovšem povinna zajistit, aby toto právo seznamovat se s obsahem sbírky listin mohla kterákoliv osoba vykonat i na dálku – prostřednictvím pošty (čl. 39 Nařízení).
- Zápis EHZS do obchodního rejstříku se rovněž zveřejňuje, a to jak v českém **Obchodním věstníku**, tak i v publikačním orgánu EU – **Úředním věstníku Evropských společenství**. Rejstříkový soud je povinen sdělit údaje nejpozději do 1 měsíce od zveřejnění Úřadu pro úřední tisky Evropské Unie.

Jednání jménem EHZS v mezidobí

- Nařízení neomezuje jednání jménem založeného EHZS před jeho vznikem. V čl. 9 Nařízení je ovšem stanoveno, že pokud EHZS nepřevezme po svém vzniku práva a povinnosti, odpovídají za ně jednající osoby společně a nerozdílně.
- Režim jednání za založené EHZS odpovídá § 64 ObZ.

Zákaz výzvy veřejného úpisu podílů

- Zvláštní omezení činnosti sdružení obsahuje čl. 23 Nařízení, podle kterého **sdružení nesmí vyzývat k veřejnému úpisu podílů.**
- Toto omezení **se vztahuje na činnost již existujících sdružení,** nebude se ale patrně vztahovat na neformální úkony budoucích zakladatelů před vyhotovením zakladatelského dokumentu.

Předmět činnosti EHZS

- Z čl.3 Nařízení vyplývá obligatorní účel EHZS - **účelem sdružení je usnadňovat nebo rozvíjet hospodářskou činnost jeho členů, zlepšit nebo zvýšit hospodářské výsledky této činnosti; jeho účelem není dosahování zisku pro vlastní potřebu (sdružení).**^[1]
- Činnost sdružení musí být spojena s hospodářskou činností jeho členů a ve vztahu k ní musí mít pouze doplňující povahu.
- *[1] podle českého ObZ činnost EHZS je těžko možné považovat tuto činnost za podnikání ve smyslu ObZ*

- EHZS vykonává činnost podle **předmětu činnosti, který je uveden v zakladatelském dokumentu.**
- Na činnosti EHZS se vztahuje veřejné právo toho státu, v němž má své sídlo. Pokud tedy bude sídlo EHZS v ČR, musí mít EHZS živnostenské nebo jiné podnikatelské oprávnění, pokud je zákonem vyžadováno. Obdobně musí mít EHZS takové oprávnění, pokud má v ČR zřízení provozovny nebo jinou organizační složku.
- Vztah „předmětu, pro který bylo sdružení založeno“ podle čl. 5 Nařízení a obecného pojmu „předmět činnosti“ resp. „předmět podnikání“, jak je používají české právní předpisy, však není jasný.

Výslovná omezení činnosti (čl.3/2 Nařízení)

- **Zákaz řízení členů** - EHVS nesmí vykonávat přímo nebo nepřímo řídicí nebo kontrolní pravomoc nad činnostmi svých členů nebo činnostmi jiného podniku, zejména v oblasti týkající se zaměstnanců, financí a investic;
- **Zákaz majetkové účasti v členech** - EHVS nesmí držet přímo nebo nepřímo z jakéhokoli důvodu podíl nebo akcie jakékoli formy v členském podniku; [1] držení podílů nebo akcií v jiném podniku je možné, pouze pokud je nezbytné pro dosažení cílů sdružení a pokud k němu dochází na účet jeho členů;
- **Omezení počtu zaměstnanců** - EHVS nesmí zaměstnávat více než pět set osob;
- [1] členským podnikem rozumíme členu sdružení. V textu je uvedena citace Nařízení. Text Nařízení terminologicky neodpovídá českému pojmosloví obchodního práva.

- **Zákaz půjček ředitelům a dalším osobám** - EHVS nesmí být společností využíváno k poskytnutí půjčky řediteli společnosti nebo jakékoli osobě s ním spojené, jsou-li tyto půjčky omezeny nebo kontrolovány právními předpisy členských států vztahujícími se na společnost; sdružení rovněž smí být využíváno k převodu majetku mezi společnostmi a ředitelem nebo jakoukoli osobou s ním spojenou pouze v míře povolené právními předpisy členských států, které se vztahují na společnost. Pro účely tohoto ustanovení se půjčkou rozumí jakákoli transakce s obdobným účinkem a majetek může být movitý i nemovitý;
- **Zákaz členství v jiném EHVS** - EHVS nesmí být členem jiného evropského hospodářského zájmového sdružení.

Nakládání s vlastním majetkem

- EHVS může volně disponovat se svým majetkem, avšak s některými smlouvami musí vyslovit souhlas členové sdružení. Jedná se o ty případy, které jsou vypočteny v právu akciových společností v § 196a ObZ (viz. § 13 zákona 360/2004 Sb.).

Práva a povinnosti členů

- I u EHZS můžeme použít pro práva a povinnosti člena institut obchodního podílu, jak je uveden v ObZ v obecných ustanoveních o obchodních společnostech. Práva a povinnosti člena mohou být osobní i majetkové povahy.
- Zvláštním právem je **právo na podporu člena ze strany sdružení**, neboť toto právo vyplývá přímo z Nařízení. Sdružení mohou být zakládána pouze za účelem podpory svých členů.

Osobní práva

- Právo účastnit se na rozhodování EHZS – jako člen nejvyššího orgánu sdružení,
- Právo podat žádost o svolání schůze všech členů sdružení, které musí jednatel vyhovět,
- Právo na informaci a kontrolu činnosti sdružení (vyjádřeno výslovně v Nařízení), včetně práva seznamovat se s účetními knihami a doklady sdružení.
- Jiná práva a povinnosti mohou být nad rámec dohodnuta v zakladatelském dokumentu.

Majetková práva a povinnosti

- Obligatorní neomezené ručení člena za závazky sdružení, všichni členové přitom ručí solidárně,
- Právo na podíl na zisku, pokud jej sdružení v rámci své činnosti vytvoří,
- Uhrazovací povinnost člena za ztráty sdružení.

Vkladová povinnost

- Není povinná, může být dohodnuta v zakladatelském dokumentu.
- Nařízení ani ZEHZS vklad nevyžadují.
- Pokud zaniká účast člena na sdružení a sdružení bude existovat i nadále, vzniká členu právo na vypořádací podíl.

Dělbá zisku

- Zisky vyplývající z činností sdružení se považují za zisky jeho členů a **rozdělují se mezi ně v poměru stanoveném ve smlouvě o sdružení**, a pokud jej tato smlouva neurčuje, rovnými díly.
- Podle čl.40 Nařízení jsou **zisky sdružení zdaňovány pouze na úrovni jeho členů**, tedy obdobně jako zisk v.o.s.

Úhrada ztráty

- Členové sdružení přispívají na vyrovnání částky, o kterou výdaje přesahují příjmy, v poměru stanoveném ve smlouvě o sdružení, a pokud jej tato smlouva neurčuje, rovnými díly.

Ručení člena za závazky

- **Ručení člena za závazky** sdružení je podle čl. 37 Nařízení **časově omezené**. Žaloba proti tomuto členu musí být podána ve zvláštní promlčecí době **5 let od zveřejnění skončení členství tohoto člena** (čl.8 Nařízení), která výslovně nahrazuje všechny delší lhůty případně stanovené vnitrostátními předpisy členských států (čl. 37 Nařízení).
- Stejná promlčecí lhůta 5 let platí **rovněž pro nároky z titulu ručení člena za závazky sdružení po skončení likvidace sdružení** (čl. 8, čl. 37 Nařízení).

Převod podílu, zástava podílu

- Účast v EHZS lze i převést, avšak vyžaduje se podle Nařízení souhlasu všech členů.
- Členství v EHZS lze i zastavit, přičemž se přiměřeně použijí ustanovení o zástavě podílu ve společnosti s ručením omezeným (§ 117a ObZ).
- Zástavní věřitel však nemůže vykonávat práva společníka nebo nabýt zastavenou účast. Zástava podílu v EHZS se rovněž nezapisuje do obchodního rejstříku a podpisy účastníků na zástavní smlouvě nemusí být úředně ověřeny.

Zánik účasti, dědění podílu

- **Zánik účasti v EHZS** - ze zákona v těch případech, kdy nastane právní skutečnost, která by znamenala zánik účasti společníka ve veřejné obchodní společnosti.
- **Dědění podílu** - je možné jen tehdy, pokud to výslovně připouští smlouva o sdružení, nebo pokud o tom jednomyslně rozhodou ostatní členové.
- **Přistoupení dalšího člena** - se vyžaduje souhlasu všech členů sdružení. Smlouva o sdružení může stanovit, že noví členové neodpovídají za závazky sdružení vzniklé před jejich přistoupením. Toto omezení je vůči třetím osobám účinné ovšem jen tehdy, pokud bylo zveřejněno podle čl.8 Nařízení a za podmínek podle čl. 9 odst.1 Nařízení.

Vystoupení člena

- Jednostranné vystoupení člena ze sdružení je Nařízením (čl. 27) připuštěno z „**oprávněného důvodu**“, a dále z těch **důvodů, které jsou uvedeny ve smlouvě** o sdružení.
- **Vystoupení z ostatních důvodů vyžaduje souhlasu všech členů sdružení.**

Vyloučení člena soudním rozhodnutím

Na základě společného návrhu většiny ostatních členů sdružení^[1] může být člen sdružení ze sdružení vyloučen, avšak pouze rozhodnutím soudu a jen tehdy, pokud:

- poruší vážně své povinnosti nebo způsobí nebo hrozí-li, že způsobí vážné narušení fungování sdružení,
- z důvodů uvedených ve smlouvě o sdružení.
- *[1] Zakladatelský dokument může podmínky stanovit odchylně.*

Oznamování a publikace zániku členství

- Zánik členství kteréhokoliv člena sdružení jednatel obligatorně oznamuje všem ostatním členům sdružení.
- Zánik členství rovněž musí být zapsán do obchodního rejstříku a zveřejněn.
- Povinnost změny zápisu a zveřejnění může kromě jednatele splnit i kterákoliv zúčastněná osoba (čl. 30 Nařízení).

Orgány EHZS

- Nařízení vymezuje obligatorní orgány EHZS:
 1. Všichni členové jednající společně,
 2. Jednatel (jednatelé).

- Zakladatelský dokument může zřídit i další orgány EHZS, musí ovšem stanovit jejich pravomoci.

Všichni členové jednající společně

- Nejvyšší orgán EHZS.
- Pro dosažení cíle EHZS mohou přijmout jakékoliv rozhodnutí a zakladatelský dokument ani právo členského státu je v této pravomoci nemůže omezit.

Okruh jednomyslných rozhodnutí - čl. 17/2 Nařízení

- Změna předmětu sdružení,
- Změna počtu hlasů přidělených každému z nich,
- Změna podmínek pro přijímání rozhodnutí,
- Prodloužení doby trvání sdružení nad dobu stanovenou ve smlouvě o sdružení,
- Změna příspěvků každého z členů nebo některých z nich na financování sdružení,
- Změna jakékoli jiné povinnosti člena, nestanoví-li smlouva o sdružení jinak,
- Změna jakékoliv změny smlouvy o sdružení, která není uvedena v čl.17 odst.2 Nařízení, nestanoví-li smlouva jinak.

Ostatní rozhodnutí – možno dohodnout většinové rozhodování

- V ostatních případech může zakladatelský dokument stanovit přijímání rozhodnutí většinou.
- V takovém případě ovšem musí být určena jak podmínka usnášení schopnosti, tak i většina potřebná k přijetí rozhodnutí.
- Není-li zakladatelským dokumentem určeno jinak, má každý člen EHZS jeden hlas.
- Podle čl. 17 odst.1 Nařízení nesmí mít žádný člen EHZS většinu hlasů. Ustanovení zakladatelského dokumentu odporující uvedenému ustanovení jsou neplatná.

Jednání všech členů EHZS

- Porady členů za účelem přijetí rozhodnutí organizuje jednatel.
- Může ji svolat z vlastního podnětu.
- Na žádost kteréhokoliv člena ji svolat musí.
- Nařízení ani ObZ neřeší způsob svolávání ani lhůty, tyto podrobnosti mohou být dohodnuty v zakladatelském dokumentu.

Jednatel EHZS

- Jednatel je statutárním orgánem EHZS a jedná jeho jménem navenek.
- Jednatel musí splňovat podmínky pro výkon funkce jednatele ve společnosti s ručením omezeným, a dále podmínky podle Nařízení.
- Český zákon v souladu s Nařízením připouští, aby jednatelem EHZS byla i právnická osoba, pokud ustanoví fyzickou osobu, která bude tuto funkci vykonávat.

Podmínky výkonu funkce

Podle ZEHZS musí jednatel EHZS splňovat stejné podmínky, jako jednatel s.r.o. Podle čl. 19 odst.1 Nařízení jednatelem nemůže být osoba, která:

- podle práva, které je pro něj použitelné, nebo
- podle vnitrostátního práva státu, kde má sdružení sídlo, nebo
- na základě soudního nebo správního rozhodnutí vydaného nebo uznaného členským státem,

nesmí být členem správního nebo řídicího orgánu společnosti, nesmí řídit podnik nebo nesmí působit jako jednatel EHZS.

Jednatelem EHZS se sídlem na území ČR tak nesmí být rovněž osoba, které výkon funkce zakazuje právo, které je pro ni použitelné.

Funkce jednatele

- Jednatel může být jmenován buď ve smlouvě, nebo jednomyslným rozhodnutím členů.
- Podmínky jmenování a odvolání jednatelů a také jejich pravomoci musí být rozhodnuty jednomyslně všemi členy.
- Podle § 66 ObZ stejným způsobem musí být schválena i smlouva o výkonu funkce, pokud bude s jednatelem uzavírána.

Jednání navenek

- Jednatel jedná jménem EHZS navenek.
- Pokud je jednatelů více, může jednat každý z nich.
- Smlouva o sdružení může stanovit, že sdružení může být platně zavazováno společným jednáním dvou nebo více jednatelů. Vůči třetím osobám je tento způsob účinný, pokud byl zveřejněn podle čl.9 a v souladu s podmínkami podle čl.8 odst.1 Nařízení.
- Jiná omezení pravomoci jednatelů smlouvou nebo rozhodnutím členů sdružení nejsou vůči třetím osobám účinná, i když byla zveřejněna.

Zrušení EHZS

- I u EHZS můžeme rozlišovat zrušení dobrovolné a zrušení nucené.
- O dobrovolném zrušení musí rozhodnout všichni společníci jednomyslně.

- Účinky zrušení má rovněž právní skutečnost, která má podle ObZ za následek zrušení v.o.s. (§ 88 ObZ). V tomto případě ovšem mají zbývající členové sdružení možnost jednomyslně se dohodnout, že sdružení bude trvat i nadále.
- Podmínkou dohody je splnění podmínek členství minimálního počtu osob a jejich sídel (míst podnikání) v různých členských státech Společenství.
- Nařízení neuvádí zrušení s právním nástupcem ani transformaci sdružení.

Likvidace EHZS

- Likvidaci upravuje čl. 35 Nařízení, avšak úprava procesu likvidace je vyhrazena vnitrostátním předpisům členských států.
- Podle českého ObZ bude likvidováno to sdružení, které má na území ČR sídlo ke dni zrušení.
- Vstup do likvidace musí být podle Nařízení zapsán do rejstříku, musí být uloženy příslušné listiny do sbírky listin a musí být rovněž zveřejněn.

Likvidátor

- Likvidátora by měli jmenovat všichni členové sdružení jednající společně, neboť jsou takto nejvyšším orgánem sdružení.
- Zakladatelský dokument může stanovit, že tuto otázku nemusí rozhodnout jednomyslně.

Zánik EHZZ – výmaz z rejstříku

- Po skončení likvidace podává likvidátor návrh na výmaz sdružení z obchodního rejstříku. Výmazem sdružení jako právnická osoba zaniká.
